ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 25. februārī [1]

Lieta C-159/15

Franz Lesar
pret
Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt

(Verwaltungsgerichtshof (Administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Sociālā politika — Direktīva 2000/78/EK — Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā — 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts — 6. panta 2. punkts — Bijušo ierēdņu pensiju tiesību noteikšana — Mācekļa gadi vai līgumdarba laikposmi, par kuriem ir bijis jāmaksā obligātās pensiju apdrošināšanas iemaksas — Ieskaitīšana — Šādu laikposmu neieskaitīšana, ja tie attiecas uz laiku pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 2. panta 1. punktu un 2. punkta a) apakšpunktu, kā arī 6. panta 1. punktu Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvā 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju [2].

2. Šis lūgums tika iesniegts strīdā starp *F. Lesar* un *Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt* (*Telekom Austria AG* pārvaldes personāla daļa; turpmāk tekstā – "personāla daļa") par pēdējās atteikumu, aprēķinot *F. Lesar* tiesības uz pensiju, ņemt vērā mācekļa gadus un nodarbinātības laikposmu pirms viņa stāšanās civildienestā, ko viņš bija nostrādājis līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

3. Šajos secinājumos es Tiesai ierosināšu analizēt pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu saskaņā ar Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punktu, nevis šīs direktīvas 6. panta 1. punktu. Analīzes gaitā es nonākšu pie secinājuma, ka minētās direktīvas 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums, kurā, nosakot tiesības uz pensiju un vecuma pensijas apmēru, netiek ņemti vērā ierēdņa mācekļa gadi un nostrādātais laiks pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, ja šā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt, lai ierēdņu pensiju sistēmā tiktu noteikts vienots vecums dalībai šai sistēmā, kā arī vienots vecums tiesībām minētajā sistēmā saņemt pensijas pabalstus.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV L 303, 16. lpp.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – *Direktīva 2000/78*

4. Saskaņā ar Direktīvas 2000/78 1. pantu, "lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, [..] mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt šīs sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ".

5. Šīs direktīvas 2. pantā ir noteikts:

"1. Šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.

2. Saskaņā ar 1. punktu:

a) uzskata, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citu personu jebkura 1. punktā minēta iemesla dēļ;

[..]."

6. Minētās direktīvas 6. panta formulējums ir šāds:

"1. Neatkarīgi no 2. panta 2. punkta dalībvalstis var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir vecums, neveido diskrimināciju, ja attiecīgās valsts tiesību kontekstā tā ir objektīvi un saprātīgi attaisnota ar likumīgu mērķi, tostarp likumīgu nodarbinātības politiku, darba tirgu un profesionālās izglītības mērķiem, un ja šā mērķa sasniegšanas līdzekļi ir atbilstīgi un vajadzīgi.

Šāda dažāda attieksme cita starpā var ietvert:

a) to, ka nosaka īpašus nosacījumus darba un profesionālās izglītības iespējām, nodarbinātības un profesijas nosacījumus, tostarp atlaišanas un atalgošanas nosacījumus jauniešiem, vecākiem strādniekiem un personām, kuru apgādībā ir citas personas, lai veicinātu viņu profesionālo integrāciju vai nodrošinātu aizsardzību;

b) to, ka nosaka minimālos nosacījumus attiecībā uz vecumu, profesionālo pieredzi vai darba stāžu, lai iegūtu darbu vai konkrētas ar to saistītas priekšrocības;

[..]

2. Neatkarīgi no 2. panta 2. punkta dalībvalstis var paredzēt, ka vecuma noteikšana profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, lai persona saņemtu pensiju vai invaliditātes pabalstu vai varētu pretendēt uz pensiju vai invaliditātes pabalstu, tostarp dažāda vecuma noteikšanu saskaņā ar šīm sistēmām darbiniekiem vai darbinieku grupām vai kategorijām un šādu sistēmu sakarā vecuma kritēriju izmantošana, lai faktiski aprēķinātu pabalstus, neveido diskrimināciju vecuma dēļ ar noteikumu, ka tā rezultātā nenotiek diskriminācija dzimuma dēļ."

B – *Austrijas tiesības*

7. 1965. gada 18. novembra Federālā likuma par pensijām federācijas ierēdņiem, tos pārdzīvojušiem laulātajiem un ģimenes locekļiem (1965. gada pensiju likums (*Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen* (*Pensionsgesetz 1965*))[3], redakcijā, kas bija spēkā faktu norises laikā, 53. un 54. pantā bija noteikts šādi:

"Laikposmi pirms stāšanās civildienestā, kas jāņem vērā, aprēķinot pensijas punktus

53. pants

(1) Pielīdzināmie laikposmi ir 2.–4. punktā minētie laikposmi, ja tie attiecas uz laiku pirms laikposma, no kura tiek rēķināts federālajā civildienestā pavadītais laiks, ko var ņemt vērā, aprēķinot pensiju. Šos laikposmus ņem vērā, tos ieskaitot.

(2) Ierēķināti tiek šādi laikposmi:

a) dienesta, izglītības vai citās darba attiecībās ar valsts publisko tiesību darba devēju pabeigtais laikposms,

[..]

h) laiks, kas atbilst pabeigtām studijām vidējās tehniskās vai profesionālās izglītības iestādē, augstākās tehniskās vai profesionālās izglītības iestādē, akadēmijā vai līdzvērtīgā mācību iestādē, ja vien nav pārsniegts likumā noteiktais minimālais izglītošanās laiks,

[..]

k) profesionālās mācībās pabeigts laikposms, ja šādas mācības ir bijušas priekšnosacījums, lai persona tiktu pieņemta darbā kā ierēdnis, vai šīs mācības ir nodrošinājis valsts publisko tiesību darba devējs,

l) nodarbinātības periods, par kuru ir jāmaksā pensiju apdrošināšanas iemaksas atbilstoši [1955. gada 9. septembra Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*)[4],] tiesību normām, ko piemēro no 2004. gada 31. decembra,

[..]

3 — *BGBl.* 340/1965, turpmāk tekstā – "*PG 1965*".

4 — *BGBl.* 189/1955, turpmāk tekstā – "*ASVG*".

Ieskaitīšanas neiespējamība un atteikums

54. pants

[..]

(2) Nevar tikt ieskaitīti šādi pielīdzināmi laikposmi:

a) laikposms, kuru ierēdnis ir pabeidzis pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas; šis ierobežojums neattiecas uz laikposmu, kas ieskaitāms atbilstoši 53. panta 2. punkta a), d), k) un l) apakšpunktam, ja par šiem laikposmiem atbilstoši sociālās apdrošināšanas normām ir jāmaksā kompensācijas summa;

[..]

(5) 2. punkta a) apakšpunkta otrais priekšlikums attiecas tikai uz tiem ierēdņiem, kuriem nav piemērojams 88. panta 1. punkts [..]"

8. *PG 1965* 88. panta 1. punkts redakcijā, kas bija spēkā pamatlietas faktu norises laikā, attiecas uz ierēdņiem, kuri civildienesta attiecības ar Austrijas teritoriālo iestādi ir uzsākuši pirms 1995. gada 1. maija un no darba uzsākšanas civildienestā brīža līdz viņu izstāšanās no civildienesta brīdim nepārtraukti ir bijuši Austrijas teritoriālās iestādes civildienestā.

II – Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9. *F. Lesar* ir dzimis 1949. gada 3. jūnijā. Laikā no 14 līdz 18 gadu vecumam (no 1963. gada 9. septembra līdz 1967. gada 8. martam) viņš pabeidza mācekļa mācības Federālās zemes Pasta un telegrāfa pārvaldē (*Post- und Telegraphenverwaltung des Bundes*). 1967. gada 9. martā pārvalde viņu pieņēma darbā kā līgumdarbinieku. Turpinot strādāt, laikā no 1967. gada 14. septembra līdz 1972. gada 17. februārim viņš atsāka mācības federālās zemes licejā strādājošiem studentiem. 1972. gada 1. jūlijā federālā zeme (*Bund*) viņu pieņēma darbā kā līgumdarbinieku, nodibinot civildienesta attiecības.

10. Pirms ierēdņa statusa iegūšanas *F. Lesar* veica pensiju iemaksas Darba ņēmēju pensiju apdrošināšanas iestādē (*Pensionsversicherungsanstalt der Angestellten*; turpmāk tekstā – "sociālās apdrošināšanas iestāde") visā laikposmā, kad viņam bija mācekļa statuss un darba attiecības, pirms un pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas.

11. Ar Štīrijas Pasta un telegrāfa pārvaldes (*Post- und Telegraphendirektion für Steiermark*) 1973. gada 23. augusta lēmumu pieteikuma iesniedzējam laikposms no brīža, kad viņš sasniedza 18 gadu vecumu, līdz dienai, kad viņš uzsāka karjeru civildienestā, kopumā 5 gadi un 15 dienas, bez ierobežojuma tika ieskaitīts kā laikposms pirms stāšanās civildienestā, kas jāņem vērā, aprēķinot pensijas tiesības. Šis laikposms iedalās šādi:

— no 1967. gada 3. jūnija līdz 1967. gada 13. septembrim – darbs līgumdarbinieka statusā;

— no 1967. gada 14. septembra līdz 1972. gada 17. februārim – mācības federālās zemes licejā strādājošiem studentiem un

— no 1972. gada 1. marta līdz 1972. gada 30. jūnijam – darbs līgumdarbinieka statusā.

12. Ar 1974. gada 22. maija lēmumu sociālās apdrošināšanas iestāde nolēma piešķirt un samaksāt federālajai zemei "kompensācijas" summu par līgumdarbinieka laikposmiem, kas pabeigti pēc tam, kad *F. Lesar* bija sasniedzis 18 gadu vecumu. Šīs kompensācijas summas apmērs tika noteikts 4785 Austrijas šiliņu (ATS) apmērā.

13. Atbilstoši 1974. gada 28. marta un 1974. gada 22. maija lēmumiem *F. Lesar* pienācās summa ATS 33 160,05 apmērā, kas atbilda viņa mācekļa un līgumdarbinieka darba laikā veiktajām pensiju iemaksām pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.

14. *F. Lesar* bija tiesības pensionēties nākamajā dienā pēc 2004. gada 31. augusta. Šajā kontekstā personāla daļa noteica viņa pensijas apmēru, ņemot vērā iepriekšējos laikposmus, kas atzīti ar 1973. gada 23. augusta lēmumu.

15. 2011. gada augustā *F. Lesar* lūdza, lai par papildu pabeigtiem laikposmiem tiktu atzīti mācekļa gadi un nodarbinātības laikposms līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai. Personāla daļa ar 2012. gada 23. augusta lēmumu šo lūgumu noraidīja. Tādēļ *F. Lesar* cēla prasību par šo lēmumu *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa). Minētā tiesa tomēr paziņoja, ka nav kompetenta izskatīt šo prasību. *F. Lesar* tad ar šo pašu sūdzību vērsās iesniedzējtiesā.

16. Pēdējā uzskata, ka prasības atteikums nebūtu pamatots, ja pēc Direktīvas 2000/78 stāšanās spēkā būtu mainījies tiesiskais stāvoklis. Tā uzskata, ka šajā gadījumā atteikums mācekļa gadus un nodarbinātības laikposmu, kas tika pabeigts pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, ņemt vērā kā laikposmu pirms stāšanās civildienesta attiecībās ir atšķirīga attieksme vecuma dēļ, tomēr tā šaubās, vai to tomēr varētu pamatot.

17. Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā un saskaņā ar kuru mācekļa gadi un darba gadi, kurus līgumdarbinieks ir pabeidzis federālās valsts dienestā, pirms uzņemšanas civildienestā šādā statusā, – laikposmi, par kuriem bija jāmaksā obligātās pensiju apdrošināšanas iemaksas, –

a) tiek ņemti vērā, aprēķinot ierēdņa tiesības uz pensiju, ja attiecīgā persona tos ir pabeigusi pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas, jo šādā gadījumā sociālās apdrošināšanas iestāde federālajai zemei izmaksā tā saukto "kompensāciju" par to, ka šie laikposmi tiek ņemti vērā atbilstoši sociālās apdrošināšanas tiesību noteikumiem, bet, savukārt,

b) tie netiek ņemti vērā, aprēķinot ierēdņa tiesības uz pensiju, ja attiecīgā persona tos ir pabeigusi līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, jo šādā gadījumā sociālās apdrošināšanas iestādei federālajai zemei nav jāizmaksā kompensācija un apdrošinātajai personai tiek atmaksātas veiktās pensiju iemaksas, it īpaši ņemot vērā, ka tad, ja šie laikposmi tiktu ieskaitīti *a posteriori* atbilstoši Savienības tiesībām, sociālās apdrošināšanas iestādei būtu iespēja atgūt no ierēdņa pensiju iemaksas, kas tam tika kompensētas, kā arī tai *a posteriori*, iespējams, būtu pienākums maksāt kompensācijas summu federālajai zemei?"

III – Mana analīze

18. Lietā, kurā tika pieņemts spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20), Tiesai uzdeva jautājumu par to, vai Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā, nosakot tiesības uz pensiju un aprēķinot vecuma pensijas apmēru, netiek ņemts ierēdņa izglītības laiks pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, lai gan šāds laiks tiek ņemts vērā tad, ja tas ir pabeigts pēc šī vecuma sasniegšanas.

19. Pirmkārt, Tiesa uzskatīja, ka, šādas vecuma pensijas aprēķinos daļai no ierēdņiem neļaujot izmantot to, ka tiek ņemts vērā mācību laiks, kas pabeigts, pirms tie sasnieguši 18 gadu vecumu, ar *PG 1965* 54. panta 2. punkta a) apakšpunktu tiek ietekmēti šo ierēdņu darba samaksas nosacījumi Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Tādēļ šī direktīva ir piemērojama tādā lietā kā šī lieta.

20. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka Direktīvas 2000/78 tvērums, ņemot vērā tās 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 3. punktu, skatot tos kopā ar šīs direktīvas preambulas 13. apsvērumu, ir jāsaprot kā tāds, kas neattiecas uz valsts sociālā nodrošinājuma un sociālās aizsardzības sistēmām, ar kurām saistītās priekšrocības nav pielīdzināmas darba samaksai tajā šī jēdziena izpratnē, kāda tam ir attiecībā uz LESD 157. panta 2. punkta piemērošanu[5]. Tā arī atgādināja, ka LESD 157. panta 2. punktā paredzētais "darba samaksas" jēdziens ietver jebkādu atlīdzību naudā vai natūrā, ko darba ņēmējs par darbu faktiski vai nākotnē kaut vai netieši saņem no darba devēja[6].

21. Taču minētajā lietā runa bija par to, ka, aprēķinot pensijas apmēru, netika ņemts vērā mācību laiks, kuru *G. Felber* bija pabeidzis līdz 18 gadu vecumam un līdz dienesta uzsākšanai federālajā zemē. Tika noteikts, ka vecuma pensijas apmērs ir atkarīgs no dienesta laika un tam pielīdzināmiem laikposmiem, kā arī no ierēdņa atalgojuma un ka vecuma pensija ir maksājums nākotnē naudā, ko darba devējs pārskaita saviem darbiniekiem, un tas tieši izriet no pēdējo minēto darba tiesiskajām attiecībām. Faktiski šī pensija valsts tiesībās ir uzskatāma par darba samaksu, ko turpina maksāt atbilstoši dienesta attiecībām, kas turpinās pēc tam, kad ierēdnis ir pensionējies. Šādā ziņā minētā pensija ir darba samaksa LESD 157. panta 2. punkta izpratnē[7].

22. Otrkārt, Tiesa uzskatīja, ka aplūkotais valsts tiesiskais regulējums paredz atšķirīgu attieksmi, kas tieši pamatota vecuma kritērijā atbilstoši Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punktam un 2. punkta a) apakšpunktam[8].

23. Treškārt, Tiesa pārbaudīja, vai šī atšķirīgā attieksme tomēr var tikt attaisnota, ņemot vērā Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punktu.

24. Vispirms Tiesa norādīja, ka attiecībā uz ierēdni laika, kas apritējis, pirms viņš uzsācis darbu civildienestā, un kuru tas pabeidzis ārpus dienesta attiecībām, ņemšana vērā ir izņēmuma norma, kas tikusi ieviesta, lai, iegūstot tiesības uz pensiju, nelabvēlīgi neietekmētu ierēdņus, kuri pirms darba uzsākšanas federālās zemes civildienestā ir ieguvuši augstāko izglītību, salīdzinājumā ar tiem, kuru pieņemšanas darbā priekšnosacījums nav īpaša izglītība un kuri tādējādi federālās zemes civildienestu varēja uzsākt, sākot no 18 gadu vecuma. Tādēļ ierēdņu pensiju sistēmas tiesiskais regulējums esot strukturēts tādējādi, ka vecuma pensijas apmēra aprēķināšanas nolūkos darba stāžs kopumā tiek ņemts vērā, tikai sākot no minimālā vecuma, kādā var sākt strādāt civildienestā. Aplūkotā valsts tiesiskā

5 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

6 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

7 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 23. punkts).

8 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 25.–27. punkts).

regulējuma mērķis esot vienādot datumu, sākot no kura var tikt aprēķinātas iemaksas pensiju sistēmā un tādējādi ievērots pensionēšanās vecums. Šajā kontekstā mācību laika, kas apritējis pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, neņemšana vērā esot attaisnojama ar faktu, ka ieinteresētā persona principā šajā laikā neveic nekādu algotu darbu, kas būtu pamats iemaksām pensiju sistēmā [9].

25. Tiesa uzskata, ka, ja šāds mērķis atļauj nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu visām personām attiecīgajā nozarē un saistībā ar viņu darba attiecību būtisku elementu, par kādu ir uzskatāma pensionēšanās, šis mērķis var būt likumīgs nodarbinātības politikas mērķis [10].

26. Tiesa pēc tam pārbaudīja, kā to pieprasa Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkts, vai minētā mērķa sasniegšanas līdzekļi ir atbilstīgi un vajadzīgi.

27. Pirmkārt, attiecībā uz *PG 1965* 54. panta 2. punkta a) apakšpunkta atbilstību Tiesa norādīja, ka minimālais vecums, stājoties darbā civildienestā, ir 18 gadi un ka tādējādi ierēdnis attiecīgajai ierēdņu pensiju sistēmai var pievienoties un veikt iemaksas tajā, tikai sākot no šī vecuma [11]. Tādējādi atbilstoši šai tiesību normai mācību laika, kas pabeigts pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, neņemšana vērā, pēc Tiesas uzskata, ir atbilstīga likumīgam mērķim īstenot tādu nodarbinātības politiku, kas ļauj visām ierēdņu pensiju sistēmā iesaistītajām personām uzsākt iemaksu veikšanu vienā un tajā pašā vecumā, iegūt tiesības uz pilnīgu vecuma pensiju un tādējādi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi starp ierēdņiem [12].

28. Otrkārt, saistībā ar jautājumu par to, vai aplūkotais valsts tiesiskais regulējums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs mērķa, kam tas paredzēts, sasniegšanai, Tiesa norādīja, ka pamatlietā izvirzītais prasījums attiecas nevis uz nostrādāto laiku – kā tas bija spriedumā *Hütter* (C-88/08, EU:C:2009:381), bet tikai uz mācību laiku, kas pabeigts vidējā vai augstākajā tehniskajā vai profesionālajā mācību iestādē [13].

29. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka aplūkotais valsts tiesiskais regulējums šķiet esam saskanīgs ar iesniedzējtiesas minēto attaisnojumu, proti, no vecuma pensijas aprēķina izslēgt laiku, kurā ieinteresētā persona nav veikusi iemaksas pensiju sistēmā [14]. Tā attiecīgi secināja, ka tāds pasākums kā *PG 1965* 54. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais pasākums ir atbilstīgs aplūkoto mērķu sasniegšanai un nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai šos mērķus sasniegtu [15].

30. Šajā lietā iesniedzējtiesa formulēja savu jautājumu, lai Tiesa tai pēc būtības precizētu, vai šis secinājums var tikt attiecināts uz federālās zemes dienestā esoša līgumdarbinieka mācekļa gadu un darba laikposmiem pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas. Citiem vārdiem, tā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 1. punkts ir vai nav pretrunā tādam valsts tiesiskajam regulējumam, saskaņā ar kuru līgumdarbinieka federālās zemes dienestā nostrādāti mācekļa gadi un darba laikposmi netiek ņemti vērā, lai aprēķinātu ierēdņa tiesības uz pensiju, ja ieinteresētā persona tos ir nostrādājusi līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

31. Vispirms ir jāatzīmē, ka tad, kad Tiesai tika uzdots jautājums par to, vai pastāv pamatojums atbilstoši Direktīvas 2000/78 6. panta 1. vai 2. punktam, tā savā spriedumā *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20) izvēlējās ierobežot savu izvērtējumu, pamatojoties vienīgi uz šī panta 1. punktu. Tas, protams, izskaidro, kāpēc jautājumā, ko iesniedzējtiesa uzdod šajā lietā, tā nemin šī panta 2. punktu.

32. Tomēr man šķiet, ka šī lieta ir jāizskata, ņemot vērā Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punktu.

9 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 31. punkts).
10 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 32. punkts).
11 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 34. punkts).
12 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 35. punkts).
13 — Spriedums Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, 36. punkts).
14 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 37. punkts).
15 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 39. punkts).

33. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, pat tad, ja iesniedzējtiesa savus jautājumus ir ierobežojusi ar šīs direktīvas 6. panta 1. punkta interpretāciju, šis apstāklis nav šķērslis tam, lai Tiesa sniegtu valsts tiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīga, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa sava jautājuma formulējumā uz tām atsaukusies vai ne [16].

34. Jāatzīmē arī, ka savos rakstveida apsvērumos Austrijas valdība norādīja, ka atšķirīgā attieksme pamatlietā bija pamatota, ne tikai ņemot vērā Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punktu, bet arī atbilstoši šīs direktīvas 6. panta 2. punktam. Turklāt Tiesa uzaicināja visus lietas dalībniekus tiesas sēdē paust savu nostāju par pēdējās minētās tiesību normas interpretēšanu un piemērojamību šajā gadījumā.

35. Pēc manām domām, nebūtu lietderīgi izvērtēt valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā, galvenokārt ņemot vērā Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punktu, ja šī tiesiskā regulējuma mērķis ir tieši tāds pats kā šīs direktīvas 6. panta 2. punkta mērķis, kas ļauj dalībvalstij saglabāt, proti, noteikt, profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām vecuma robežas dalībai vai tiesībām uz pensiju vai invaliditātes pabalstiem.

36. Tomēr tieši uz šo mērķi Tiesa atsaucas savā spriedumā *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20), jo tā uzskata, ka aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ir atbilstīgs likumīgam mērķim īstenot tādu nodarbinātības politiku, kas ļauj visām ierēdņu pensiju sistēmā iesaistītajām personām uzsākt iemaksu veikšanu vienā un tajā pašā vecumā, iegūt tiesības uz pilnīgu vecuma pensiju un tādējādi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi starp ierēdņiem [17].

37. Kā Austrijas valdība to ir pierādījusi, valsts tiesiskajā regulējumā, kāds ir aplūkots pamatlietā, mācekļa gadi vai darba laikposmi pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas netiek ņemti vērā, lai vienādotu iemaksu sākuma datumu ierēdņu pensiju sistēmā un tādējādi saglabātu vecumu, kad ir tiesības saņemt pensiju. Šāds tiesiskais regulējums tādējādi sniedz dalībvalstīm brīvību atbilstoši Direktīvas 2000/87 6. panta 2. punktam noteikt vecuma robežas dalībai profesionālai sociālā nodrošinājuma sistēmai vai tiesībām tās ietvaros saņemt pensiju vai invaliditātes pabalstus. Turklāt šās tiesību normas formulējums ir tāds, kas ļauj dalībvalstīm ne tikai noteikt dažādus vecumus darbiniekiem vai darbinieku grupām vai kategorijām, bet arī veikt īpašus pasākumus, lai nodrošinātu profesionālajā sociālā nodrošinājuma sistēmā vienotu vecumu dalībai tajā vai tiesībām tās ietvaros saņemt pensiju vai invaliditātes pabalstus.

38. Savos spriedumos *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590) un *Dansk Jurist- og Økonomforbund* (C-546/11, EU:C:2013:603) Tiesa nosprieda, ka, tā kā ar Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punkta noteikumiem dalībvalstīm tiek atļauts paredzēt izņēmumu no nediskriminācijas vecuma dēļ principa, šis noteikums ir jāinterpretē šauri [18].

39. Tiesa uzskata, ka tāda Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru šī noteikuma mērķis būtu to piemērot visām profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, paplašinātu tā piemērošanas jomu, neņemot vērā ierobežojošo raksturu, kam ir jābūt minētā noteikuma mērķim [19].

16 — Skat. it īpaši spriedumu *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

17 — Spriedums *Felber* (C-529/13, EU:C:2015:20, 35. punkts).

18 — Spriedumi *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590, 46. punkts) un *Dansk Jurist- og Økonomforbund* (C-546/11, EU:C:2013:603, 41. punkts).

19 — Spriedumi *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590, 47. punkts) un *Dansk Jurist- og Økonomforbund* (C-546/11, EU:C:2013:603, 42. punkts).

40. No minētā izriet, ka Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punkta mērķis ir tikt piemērotam tikai tādām profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, kas attiecas uz vecuma un invaliditātes risku [20]. Turklāt ne visas sociālā nodrošinājuma, kas attiecas uz vecuma un invaliditātes pabalstiem, sistēmas iezīmes, tostarp, piemēram, sistēmā veicamo iemaksu apmēra noteikšana, ietilpst šī noteikuma piemērošanas jomā, bet gan tikai tās, kuras tajā ir skaidri paredzētas [21].

41. Tādējādi, lai pārbaudītu, vai valsts pasākums atbilst izņēmumam, kas paredzēts Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punktā, ir jāpārbauda, pirmkārt, vai tas ietilpst profesionālajā sociālā nodrošinājuma sistēmā, kas aptver vecuma un invaliditātes risku, un, otrkārt, vai tas atbilst šā noteikuma pieņēmumiem, proti, "vecuma noteikšana, lai persona saņemtu pensiju vai invaliditātes pabalstu", tostarp, "vecuma kritēriju izmantošana, lai faktiski aprēķinātu pabalstus".

42. Tāpat kā Austrijas valdība es uzskatu, ka šajā lietā ir izpildīti Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punkta piemērošanas nosacījumi.

43. Mēs esam liecinieki valsts tiesiskajam regulējumam, ko piemēro profesionālai sociālā nodrošinājuma sistēmai un kura mērķis ir noteikt vienotu vecumu piekļuvei ierēdņu pensiju sistēmai, kā arī noteikt vecumu, kuru sasniedzot, ir tiesības saņemt pensijas pabalstu.

44. Ja arī Direktīvā 2000/78 nav definēts, kas ir jāsaprot ar "profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām", tad šā jēdziena definīcija ir minēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvas 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, 2. panta 1. punkta f) apakšpunktā [22]. Tādējādi no šīs tiesību normas izriet, ka profesionālās sociālā nodrošinājuma sistēmas ir "tādas sistēmas, kas nav reglamentētas Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvā 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos [23], kuru nolūks ir nodrošināt uzņēmuma vai uzņēmumu grupas, tautsaimniecības nozares vai profesijas vai profesiju grupas darba ņēmējiem – darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām – pabalstus, lai papildinātu ar likumu noteiktajā sociālā nodrošinājuma sistēmā paredzētos pabalstus vai tos aizstātu neatkarīgi no tā, vai dalība šādā sistēmā ir obligāta vai pēc izvēles".

45. Kā to pareizi norāda Austrijas valdība, ierēdņu pensiju sistēma ir sistēma, kas atbilstoši Direktīvas 2006/54 2. panta 1. punkta f) apakšpunktam profesionālās nozares pārstāvjiem sniedz iespēju saņemt pabalstus, kas ir paredzēti, lai aizstātu vispārējās pensiju apdrošināšanas sistēmas pabalstus. Šajā ziņā federālās amatpersonas atbilstoši *ASVG* 5. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) punktam ir izslēgtas no *ASVG* izveidotās pensiju apdrošināšanas sistēmas, jo tās ir nodarbinātas federālās zemes civildienestā, jo viņu darba attiecības tām sniedz tiesības uz pensijas pabalstiem, kas ir līdzvērtīgi pensiju apdrošināšanas sistēmai.

46. Turklāt ir jāpiemin Direktīvas 2006/54 7. panta 2. punkts, kas kodificē Tiesas judikatūru [24], profesionālajām sociālā nodrošinājuma sistēmām pielīdzinot "pensiju sistēmas īpašai darbinieku kategorijai, piemēram, ierēdņiem, ja pabalsti, ko maksā atbilstoši šai sistēmai, tiek maksāti darba attiecību dēļ ar valsts iestādi", šajā ziņā nav nozīmes faktam, ka šāda sistēma ir daļa no vispārējās tiesību aktos noteiktās sistēmas.

47. No iepriekš minētā izriet, ka tādēļ pēc analoģijas pamatlietā aplūkotā ierēdņu pensiju sistēma ir jāpielīdzina profesionālajai sociālā nodrošinājuma sistēmai Direktīvas 2000/78 izpratnē.

20 — Spriedumi *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590, 48. punkts) un *Dansk Jurist- og Økonomforbund* (C-546/11, EU:C:2013:603, 43. punkts).

21 — Spriedums *HK Danmark* (C-476/11, EU:C:2013:590, 52. punkts).

22 — OV L 204, 23. lpp.

23 — OV 1979, L 6, 24. lpp.

24 — Skat. it īpaši spriedumus *Beune* (C-7/93, EU:C:1994:350) un *Griesmar* (C-366/99, EU:C:2001:648).

48. Tādēļ Austrijas valdībai ir tiesības atbilstoši Direktīvas 2000/78 6. panta 2. punktam piemērot valsts tiesisko regulējumu, kas paredzēts, lai šajā sistēmā saglabātu vienotu vecumu, kad ir iespējams pievienoties minētajai sistēmai un iegūt tiesības uz pensijas pabalstiem, kas piešķirti saskaņā ar minēto sistēmu.

IV – Secinājumi

49. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) uzdoto jautājumu atbildēt šādi: Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 2. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 6. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums, kurā, nosakot tiesības uz pensiju un vecuma pensijas apmēru, netiek ņemti vērā ierēdņa mācekļa gadi un nostrādātais laiks līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, ja šā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt, lai ierēdņu pensiju sistēmā tiktu noteikts vienots vecums dalībai šai sistēmā, kā arī vienots vecums tiesībām minētājā sistēmā saņemt pensijas pabalstus.